

Kmetijske in rokodelske novice.

Na svetlobo dane od c. k. kmetijske družbe.

Tečaj III.

V sredo 30. Maltravna. 1845.

List 18.

SPOZNANJE.

Kar šole v men' so zamudile,
Ste vé, Novice! domestile.

Dovelj nauka sim imel
V jeziku ptujimu,
Slovensk otrok pa kopernel
Sim po slovenskimu.

Slovene so terd, učeni mož
Moj ranjki oče bli,
Učil' me niso kar za groš
V prelep' slovenšini.

Imel pa šolo sim domá,
Bil šolnikovi sin;
Od jutra clo do večera
Sim brihtal svoj spomin.

Potem v štirih mestih sem
Učil se let deset,
De zdej med šolnike se smém
Slovensko-nemške štét'.

So v šolo me postavili,
Slovenski bil je rod;
Učenci so mi pravili:
„Slovenci smo, gospod!“

„Vém, vém, de ste Slovenci vi,
Tud jes sim nekđaj bil,
Slovensko pa, moj' ljubljenci!
Se z vami bom učil.“

In res — do lani mislil sem,
De znam slovenšino,
Če tud se — po pravíc' povem —
Mi je spodtikalo.

Zdej pak povedat' ni me sram —
Nej vé slovenski svet —
De prav slovensne še ne znam,
In je učim se spet.

Če kóm je taka zgoda bla,
Ko men' pretekli čas.
Nej prime mojih se stopnja,
Uči slovensk' se glas.

Novice! vé zbudile ste
Slovenšno spet v men',
Iz serca vam zahvalim se,
Spet vém, de sim Slovén.

Zató poljubim *) še enkrat
Vesel, Novice! vas,
Vas k svojmu pridu hočem brat',
In hvalit' vas na glas!

Iz Štajerskiga.

Domanjko.

*) Poljubiti ali kufhniti.

Plitvo orati ni práv.

Šemtertje se vidi, de kmetje preplitvo orjejo. Zhe jih kdo popraha, sakaj de takó delajo, dobí nar vezhkrat, ta odgovor: Ko bi globokeji orali, bi mertve perftí prevezh na verh perpravili.

Ta sgovor, in fhe neki drugi vsrok, ki ga orazhi vfelej samolzhijo, namrezh, de oni plushno shivino bres potrebe varjejo, fte dve fhkodljivi smoti, ktere bi bili kmetje she sdavnej opuftili, ko bi le to vezhkrat poskufili na njivah, kjer se da globoko orati. Globoko oranje ni samudljivo, ne prisadene od plitviga nizz vezh truda, ne potrofhkov, ampak perdelke le pomnoshi.

Te refnize preprizhani, moramo, kar fmo she vezhkrat opominovali, sopet ponoviti in rezhi: Ne pufhajte svojiga prida v nemar! Sraven tega hozhemo ta dva poprej imenovana vsroka, ktera fta globokim oranju na poti, rasjafniti, ter vprafhamo: ktera perft je mertva perft? Odgovor: mertvo perft imenujemo tifo, ki pod brasdo takó globoko leshi, de jo fonze ne pregreje, desh ne premozhi

in srak ne preleti. Ta perft pa ni takó mertva, de bi nikoli ne mogla rodovitna poftati, ampak pod sgorno semljo le oterpnjena leshi, in je sa ta zhaf nerodovitna. Kakor hitro jo pa na verh njive oberremo, de jo srazhje, drevó, brana in gnoj predelajo, bo v majhnim zhafu ravno takó in fhe bolj rodila, kakor poprejfhna, plitvo orana perft.

Ni tedaj prav, misliti, de mertva perft ne rodi, in savoljo tega jo plitvo orati, de bi shivina pred plugam vpreshena, manj terpéla.

Plitvo orjejo sofebno ondi, kjer s shivino kupzhujejo. Taki orazhi fi kupijo na spomlad vóle, kteri fhe sa teshko delo nifo; verh tega se pa bojijo jih v teshkim oranju vpregati, savoljo tega de bi ne f-hujfhali in de bi jih mógli v jeseni spet s dobizhkam prodati. Taki kmetje grédó le po kupzhijfkih dobizhkkih, kader fi nekoliko poorjejo, hitro shivino prodajo in fi kupijo drusih par volízhev, ki nifo nizz vezhi ne mozhnejfhi, kakor fo bili poprejfhni, in takó fi s njimi po navadi svoje njive le po verhu rasprafkajo in rasrijejo.

Plitvo preorana semlja gré na fhkodo, kér fe sadofsi mokrote ne napije, in tedaj prenaglo ras-